

FLOR DE CARD

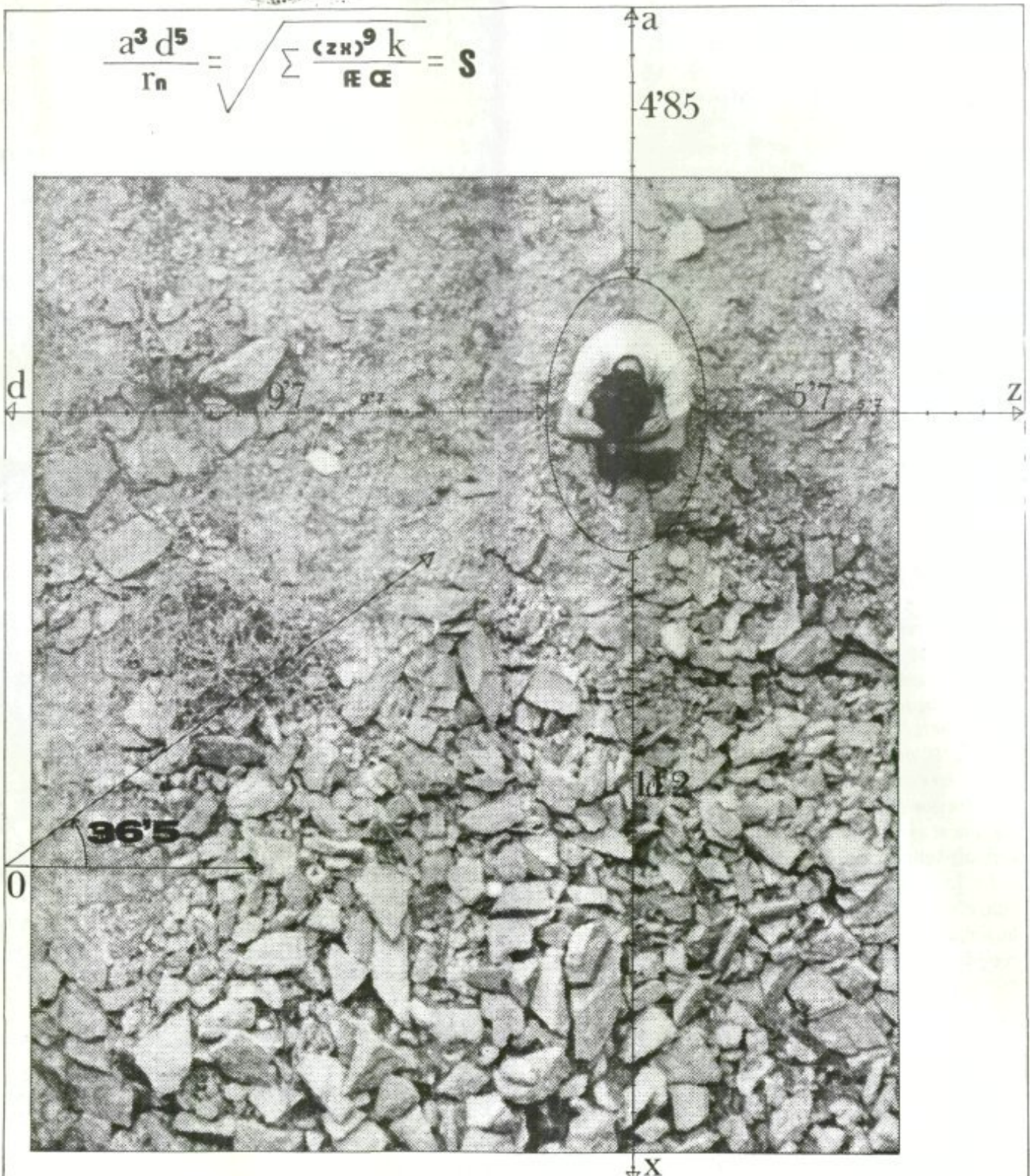
SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

IBRE DE 1992 * N° 187

1892 • 1992
CENTENARI
AJUNTAMENT DE SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

$$\frac{a^3 d^5}{r_n} = \sqrt{\sum \frac{(z_n)^9 k}{r_n c_n}} = S$$

La tranquil.litat nocturna

Si afirmàvem que Sant Llorenç ja no és el que era pel que fa a la tranquil.litat nocturna, sobretot en els caps de setmana, la veritat és que no descobrirem el Mediterrani. Fa estona ja que alguns bars -i no sempre els mateixos- tenen poc en compte el descans dels veïnats a l'hora de controlar el volum de la música o la trencadissa de vidres a la via pública, amb el perill que això comporta per als vianants; que les carreres de motos per alguns carrers amples i poc transitats del poble destorben tot el barri amb l'estrèpit dels seus tubs d'escapament; que les pandilles de pollastres disfruten de cridar com uns desesperats a altes hores de la matinada; i també que algunes colles de pispes s'enamoren amb massa freqüència del que no és seu.

Tot això diu molt poc en favor de l'esperit cívic dels llorencins, o dels externs que ens visiten, que de tot hi ha. Sembla que no està tan arrelat com convendria el convenciment que per viure dins una comunitat cal respectar les normes comuns de convivència. No es pot permetre que cadascú faci el que li doni la gana sense comptar amb els veïnats. Si un decideix viure amb altra gent, forçosament s'hauran d'establir uns codis que delimitin la llibertat de cada un, o sinó que se'n vagi a viure totsol. És clar que la tendència "natural" de cada individu és pensar que està en el centre de l'univers i que l'únic que importa és el propi benestar. Això ho consentim als infants perquè no tenen capacitat de raonar, però no ho podem fer amb els adults, que per alguna cosa s'ha establert l'educació i el respecte cap als altres.

Si aquest "gamberrisme" no és disculpable ni tan sols adduint la manca de seny dels qui el practiquen, molt manco ho és si està motivat per fer negoci. Per això considerem que l'escàndol dels bars és dels més rebutjables, juntament amb els robatoris, ja que demostra un despreci cap als veïnats amb l'únic objectiu de guanyar doblers.

I si la gent no està disposada a respectar aquest principi, els poders públics estan obligats a fer-lo complir per la força, que per això els pagam. És ver que és prou complicat aturar els robatoris, ja que avui en dia costa poc entrar dins una casa, i fins i tot potser no sigui aquesta la tasca dels nostres municipals, però controlar els renous dels bars, la trencadissa de vidres enmig dels carrers i les carreres de motos nocturnes no és un objectiu gaire difícil de dur a terme, si es té voluntat de fer-ho. Ara, si els nostres dirigents polítics no estan disposats a posar-hi remei, l'assumpte ja hauria de prendre per altres camins aliens al control municipal.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Octubre de 1992

Número 187

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Dipòsit legal: 765-1973

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Maria Galmés

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Col.laboren

		Portada
Josep Cortès	Solitud controlada	
	Espipellades	6
	Llibres	11
	Tal dia com avui	13
Pere J. Santandreu	Educació	3
	Josep M. Llompарт	12
Guillem Pont	Gent de la nostra gent	4
	Els 4 clotets	7
	Imatges	20
Ignasi Umbert	El cul de la senyora	6
Maria Isabel Sancho	SMOE	8
PSM	Autonomia	9
Sol, i de dol	Batec	10
Plataforma	Espais naturals	14
Xesc Umbert	El temps	15
Jaume Galmés	Poesia	16
Maria Galmés	Si lleu...	18
	Demografia	18
	Comptabilitat	
Isabel Nicolau	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors, exceptuant l'Editorial, de la qual se'n responsabilitzen el Director i el Consell de Redacció

Tema a debat: l'escolarització dels infants de tres anys

I. Pares de Sa Coma, preocupats.

Un grup de mares de Sa Coma ens va convocar a una reunió per tal de parlar i plantejar-nos una sèrie de qüestions que els afecten, entre les quals destacava l'escolarització dels seus fills de tres anys. Varen tractar d'altres temes, en els quals no recalàrem, com són l'asfaltat dels carrers, l'enllumenat públic, els parcs, les zones verdes, etc... Convenia, però, que ens centràssim en els problemes que els plantejava els canvis que introduïa la Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE), sobretot a allò que es referia als més petits.

Ens digueren que la Llei ordenava l'escolarització dels infants de tres anys i que concretament, a Sa Coma, no hi havia tan sols aules per atendre'ls.

Les passes que els pares han fet són diverses. Han parlat del problema amb el batle del municipi, Miquel Vaquer, el qual, es veu, no els ha pogut solucionar el tema.

Els problemes que ens plantejaren no es refereixen només als de tres anys, ja que també els de quatre han acudit a classe sense tenir mestre.

Mig en broma, mig de ver, fan comptes formar un partit polític, perquè opinen que Sa Coma és el nucli més abandonat del municipi. Amb un

partit polític -diuen- podrien solventar les mancances que ara pateixen.

Sabem que l'Ajuntament els ha oferit un local, talment com a Son Carrió, i el seu manteniment, a condició que els pares s'encarreguin del docent. Sembla, però, que aquesta solució no els satisfà. Ara per ara, el tema tot just s'acaba d'encetar.

II. El SMOE ens informa.

Arran de les preocupacions d'una sèrie de pares, i davant els dubtes que qualsevol pare pot tenir respecte a l'educació dels fills, hem decidit consultar amb el Servei Municipal d'Orientació Educativa, per tal que ens aclareixi una mica el tema.

Ens ha rebut na Maria Bel Sancho, cap del servei, a la qual hem exposat el tema.

La tècnica, molt cordial, ens ha documentat de les disposicions legals que es refereixen a la reforma educativa. Bàsicament, podríem resumir el tema dient que fins ara els infants que s'escolaritzaven quedaven englobats dins el cicle de pre-escolar (quatre i cinc anys). Ara bé, el canvi que introdueix la LOGSE és l'escolarització dels nins i nines de tres anys, inclosos dins l'estructura escolar com a part de l'educació infantil (tres, quatre i cinc anys). Ara bé, la llei és molt ampla, i dona tant als centres com al propi organisme competent en educació (MEC, o administracions autonòmiques) un marge de temps per a adaptar-s'hi. Concretament, l'article set, punt dos de la llei diu:

"L'educació infantil tindrà caràcter voluntari. (...)"

I l'article onze, punt dos:

"Les administracions educatives desenrotllaran l'educació infantil. A tal fi determinaran les condicions en les quals es podran establir convenis amb les corporacions locals, altres administracions públiques i entitats

privades, sense finalitat de lucre."

A partir d'aquests dos punts, el MEC (en el nostre cas, fins que no tinguem competències pròpies en educació, que ja passa d'hora) no s'ha plantejat construir noves aules per als infants, pel fet que els alumnes que fins ara havien fet setè i vuitè ara acudiran als instituts de secundària, i per tant, als col·legis de primària hi sobran aules. A més, pensem que l'escolarització dins el cicle d'educació infantil és només voluntària.

Davant tot això que suara hem exposat, què hi pot fer l'entitat municipal que ens representa?

En primer lloc, cal dir que l'Ajuntament no té cap competència en temes d'escolarització, que exclusivament són del MEC (i de la conselleria de cultura en alguns temes).

Segons la Llei, però, es podria establir un conveni amb el Ministeri (L'Ajuntament oferiria un local i el MEC aportaria el professorat). Na Maria Bel Sancho creu que de moment, seria la solució que a curt termini podríem aplicar dins el nostre municipi, si així convé als pares.

Moltes gràcies a na Maria Bel per la seva bona rebuda.

Pere J. Santandreu Brunet
Octubre de 1992

L'amo en Joan de s'Olivar

"...
*Animaló de càrrega,
 un mot li definia
 la vida i la nissaga:
 Feina. Sempre més feina.
 Feina feixuga i baixa.
 Ecurava les solls,
 vetlava les porcastres,
 trossejava la llenya
 per coure la fornada,
 pasturava bacives
 al puig de l'argelaga.
 Feina, callar i creure.
 Vet ací tres paraules
 per pintar d'aquest sant
 l'estampa i els miracles"*

Jaume Santandreu
 Fragment de "Auca del sen Gostí"

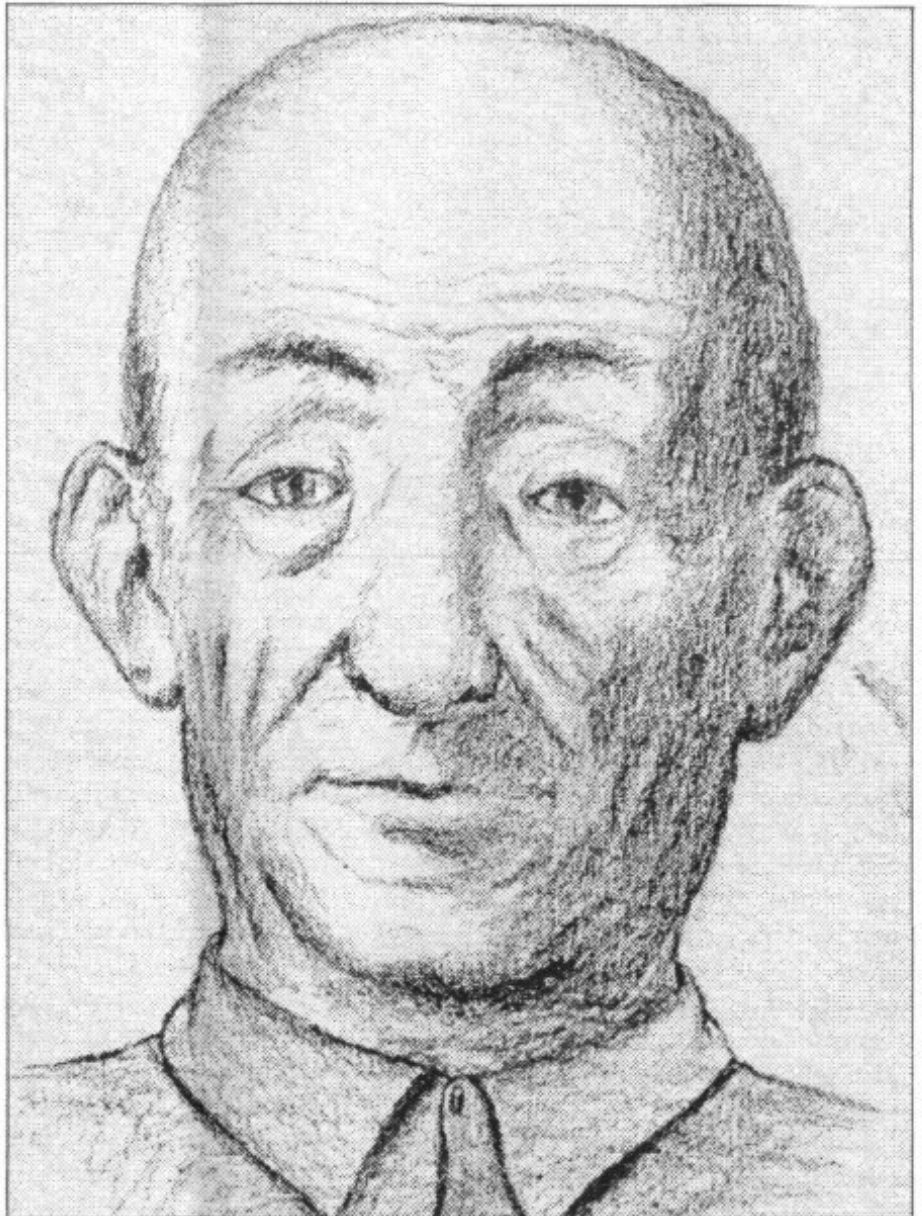
Gent de la nostra gent ha fet, fins ara, referència a persones concretes, amb noms, llinatges i malnom. Gent del passat, coneguda -de certa popularitat- per un o altre motiu.

Avui vull retre homenatge, senzill, limitat, però també profund i sentit, envers aquell ample grup de persones llorencines que han viscut amb els peus sobre la terra, amb un present eternament insegur i depenent de la terra i amb un futur limitat per la terra. Una terra concreta, amb còdols i calcides però també amb fruits apreciats. Unes persones no gaire populars perquè tenien més feines a caseva que no al cafè. Que solament baixaven a la vila els diumenges i que la seva proesa no és altra que viure.

Persones imprescindibles i forjadores del Sant Llorenç actual.

L'amo En Joan de S'Olivar, és obviament un nom suposat, com també ho és la descripció dels fets. És un llorenç andònim. Una persona normal, com moltes altres.

És com un rellotge, cada dia s'ai-

xecca a la mateixa hora, berena una mica i prepara el menjar dels animals. Un sac amb una mica de gra sobre el portabultos i un pot de pintura amb una ansa de manyà que penja del manillar d'un *mobilette* que ja ha perdut el seu color original.

El casc al cap i l'escomesa a la boca... un casc blanc que, a dir ver, es passa amb la parsimònia de l'abnegació -vaja pardalada!, pensa- i que a dir ver, no resulta gaire plantós, però què en farem!, tampoc no es tracta que els civils puguin endur-se'n una

part de la paga. Aquesta paga que permet contentar una mica els néts, ajudar a les despeses de la casa de la filla on viu i l'alegrança que comporta portar un poc de ferro a la butxaca, -per si de cas!-.

Cada dia tresca els mateixos camins. Veu les mateixes parets, les mateixes pedres, els mateixos romaguers i ametlers, molts dels quals encara aguanten les ametles de l'any passat i de l'altre any, fins arribar a la caseta, que voltada per dues quarterades de terra prima, agombola la

cusseta, l'aviram i la porcella que, poc abans de Nadal, regalarà al seu gendre, que treballa a un hotel, perquè pugui fer-ne matances.

Ho té com si fos un jardinet. La terra és agraïda, i ell, encara que no tengui la força d'antany, la cuida i l'estima, ara unes hortalisses, ara un romaguier, ara esmotxar les figueres... -és es meu passa-temps, diu-. *"Treballaré el teu còs, com treballa la terra el llaurador del meu poble, amb amor i força"*, diu la cançó de Raimon, l'amo En Joan no coneix a Raimon, però de treballar la terra amb amor i força sí que en sap molt, i no és d'ara!.

És alt o baix?, cabells grisos o calb?, magre o gras?, de cara prima i nas allargat o de cara ampla i vermelloso?... tant se val!, és un home d'aquí, gent de la nostra gent. Segurament si el veiéssim en un altre poble ens resultaria de fesomia estranya, però aquí, com que sempre l'han vist, sembla normal -¿us hi heu fixat mai amb les cares de les persones desconegudes?, amb el rosari de caràcters sense trobar-ne cap mai de repetit?-.

A vegades passa absent, com si unes altres mans maneïassin el manillar. Pensa alguna curolla o es recrea amb algun record.

Tal vegada dóna voltes al comentari d'aquell amic que el tildà de bravetjador, el darrer diumenge, quan feien el cafetet en el local a la sortida de missa. Bé, amic, un d'aquells amb qui comparteixen taula. -Com si els meus néts no fossin millors que els seus i les meves faveres més bones que no les seves, vaja uns collons!-.

Potser aquelles boires matineres que veu en el baix li recordin les mateixes boires d'altre temps. De quan era més jove.

Aleshores passava amb el carro i la mula roja; el camí era ple de pedres que feien cantar la llanta de les rodes i seccar el berenar.

Era altre temps, -mai havíem estat tan bé com ara!, assenyala adesiara- però sempre s'ha conformat amb allò que la vida li ha donat i li ha pres.

Com molts d'altres, no podia fer la vida dins lo seu, havia de fer algun jornal per aquí i per allà, però anava tirant així com podia. Fins que es va casar va estar llogat a una o altra possessió, però quan es va casar muntaren casa a la vila. Una casa que anaren fent poc a poc, primer l'aiguavés de davant amb una cuina, després el de darrera, llavors van aixecar el sòtil...-el món no es va fer en un dia!-.

Certament el sol surt per a tots, però no a tots encalenteix de la mateixa manera. Ell en coneix de fills de bona casa que es podien permetre el luxe d'anar a festejar a poble extern abans de sol post, mentre ell encara tenia l'esquena ajupida; però tampoc no va passar la caneria de l'amo en Tomeu "Betjoca" qui en aquella barraca de paret seca de dos palms i mig de gruixa que hi ha vora Tènger, i en un espai de catorze metres quadrats hi hagué de mal agombolar una dona, cinc infants i una bístia. O aquell altre que, per no anar a missa era conegut com "Es dimoni gros", tenia semblant barraca i barquera al coster de la muntanya de Ses Voltes, amb uns paratges que, ni els sants podrien treballar.

Certament tot ha canviat, -ara no hi ha pobres!-, tothom té un dret per gastar, però abans...n'hi havia molts de pobres, i algun de ric. I no era com ara que tothom se mescla, abans fitar la filla de l'amo podia representar perdre la feina.

Va conèixer la que havia d'ésser la seva esposa a unes matances; no va arribar a saber mai si algú ho havia compost o havia estat casual, però de tot d'una s'agradejaren; vaja que tots dos estaven en edat d'encollar-se i en tenien ganes! Els dies de festeig foren nombrosos, espaiats i sulls -ni ploma ni pèl-, però va endevinar, en va sortir bé. Na Magdalena, li va donar

dues filles i un fill i fa anys que el va deixar per a sempre, però encara adesiara la recorda amb enyorança, i mai no ha faltat un ram d'estrany groc davant la seva tomba el dia de Tots Sants.

El fill es va casar amb una externa i solament el veu un pic cada quinze dies, i l'altra filla de jove se'n va anar a Ciutat a fer de criada, -mai no ho ha anat a cercar si era veritat o mentida del tot- i només la veu de tant en tant. Si no fos pel cor que té na Maria...

Molt abans d'arribar a la barrera d'ullastre sa cusseta li dóna els lladrucs del bon dia mentre remena la coa feleguera. Quan l'amolla tot són bots i xiquelines. I l'aviram, escampat per la tanca, deixa el seu quefer no fos cosa el gra no bastàs per omplir el gavatx a totes. Després, el recapte de la porcella.

L'amo en Joan escampa la mirada, estira el coll i es dirigeix a la caseta. Agafa la falç i la forca, avui toca netejar la vorera de romaguers, perquè si hom es descuida i fa una mica de saó, tot d'una s'amurgenen i llavors la feina es més mala de fer.

A les dotze acabarà la mitja dieta, car sempre li ha agradat dinar a toc de migdia. El capvespre potser tornarà o potser es cercarà feines a altres trocets de terra, que sempre li han vengut una mica a esquerra mà.

La goma de mòbil de les esperdenyes trepitja els terrossos fins arribar a la vorera. Amb la falç pega els primers cops... tindrà tot el dia, i totes les hores dels altres dies per cantussejar i pensar. Per recrear-se amb els records. Mentrestant segueix aferrat a la Terra, com sempre ho ha estat. Mai no s'ha avorrit, sempre ha tengut alguna feina a fer.

Texte: **Guillem Pont**
Dibuix: **Josep Cortès**
Octubre, 1992

El cul de la senyora del Conseller

Hi ha que veure el rebumbori que va aixecar el nou Conseller de Cultura dient que lo que més li agradava de la seva dona era el seu cul. Tot d'una que les seves declaracions varen sortir publicades a un diari de Ciutat, també se'n varen fer ressò alguns mitjans de nivell nacional.

Però el tema és, per què s'escandalitza la gent per un comentari, segurament tret fora de contexte? I és que encara n'hi ha que els va molt millor seguir emprant un doble llenguatge, i considera vulgars les paraules que normalment empra la gent del carrer, i això pens que és una equivocació, perquè si les paraules signifiquen lo mateix, per què ens hem d'escandalitzar quan veim que hi ha gent que usa aquestes paraules? Perquè, vegem, quina és la diferència entre cul i anus o entre pipa i penis? El significat és el mateix, però resulta que si ho deim d'una manera deim una grosseria i si ho deim de l'altra ens consideren persones cultes, però la veritat és que jo mai no he vist que a un nin petit que per exemple té cucs, cosa

que s'estrevé molt sovint, li demanin si li pica l'anús; li demanen, simplement, si li pica el culet, així de senzill, i no se cerquen paraules que fins ara tan sols empraven els intel·lectuals o els el que pretenien de saber més que els altres. I jo reindivic el dret de poder emprar el llenguatge que sempre he emprat i he sentit emprar, tant per parlar com per la via de l'escriptura, sense que els qui m'escoltin o em llegeixin em considerin un grosser.

Però si el Conseller de Cultura hagués dit que lo que més li agradava de la seva dona eren els ulls o els cabells, ningú no s'hagués sentit ofès i no hagués passat per ésser un incult. Clar, segons aquesta gent, el Conseller no té dret a expressar un sentiment que és com qualsevol altre, i crec que en el fons lo que tenen és una certa enveja de que la seva dona tenqui un cul del qual el Conseller en pot presumir.

I a aquesta gent que ha pegat el crit en el cel per les paraules del Conseller, les diria a veure quantes vegades

anant pel carrer han girat la vista per contemplar un bon cul que acabava de passar pel seu costat, i Déu sap quins pensaments ha tingut.

Ja per acabar, només vull recordar un famós cartell editat per la Secretaria de Turisme, fa alguns anys, amb tres senyorettes que tenien un cul d'allò de lo més ben fet, amb la llegenda *Tot baix del sol*, i és que es veu que l'admiració pels culs ben fets no és tan sols un privilegi del Sr. Conseller, i lo mateix que una persona té la llibertat per expressar la seva admiració per qualsevol obra d'art, el Conseller també la té per dir públicament que lo que més li agrada de la seva dona és el cul, no en mancaria d'altra!

Ignasi Umbert i Roig

Espipellades

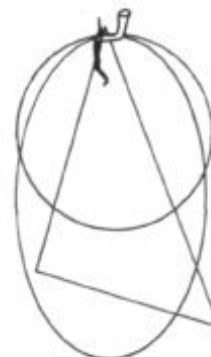
Si no fos perquè es nostro Ajuntament sempre troba ossos an es lleu, ara seria s'ocasió de rentar sa cara an es poble i moblar-lo amb sos darrers invents de s'arquitectura mundial. I seria ben bo de fer: bastaria traginar tots es pavellons de s'Expo que regalen i escampar-los per la vila.

I no crec de cap manera que costàs tant com diven, que amb un bon desengramador i un martell n'hi ha que fan filigranes, i dins es camió gros d'en Joan Blanc, ben composts, hi caben una catefa de trastos.

Es ple extraordinari de dia 27 d'octubre -que, per cert, com sabien que seria *extraordinari* si encara no l'havien fet!? Segons m'han assegurat no va passar de *normal*!- va ser un ple geomètric: havien de baratar uns terrenys d'es polígon 46 amb uns altres d'es polígon 2, després de modificar es Projecte de Compensació d'es polígon 46 i es d'Ampliació d'es Carreró.

Tenc per mi que si no mos centram, es triangle de s'equip de govern seguirà dins s'espiral de permutes i construccions fins a s'infinit, mentres es de s'oposició continuaran sortint per sa tangent i donant voltes dins un cercle tancat.

I a noltros mos ne donaran pe un tub, perdó, per un cilindre.

DARRERA HORA: Segons informacions oficials, sa campanya contra es moscards ha estat tot un èxit. Enhorabona!

I/ Esser llorencí

És una cosa que fa temps em dóna voltes al cap. Tot va nèixer quan en certa ocasió vaig llegir dues entrevistes, una entrevista a n'Antoni Parera Fons i una altra a na Maria A. Oliver publicades en una revista comarcal manacorina.

Ambdós són de Manacor i viuen a Barcelona on s'hi troben ben arrelats. No obstant això manifestaven, amb orgull, sentir-se *manacorins* i estar lligats -si més no sentimentalment- al poble que els va veure néixer.

Passa el mateix amb els llorencins?

Tenc la sospita que passa just a l'inrevés.

Més d'un dels llorencins famosos o coneguts, reneguen públicament del seu lloc d'ascendència dient que són *mallorquins* o d'un o altre poble veí.

A finals d'estiu ho vaig comentar amb un d'aquests llorencins que viuen a Barcelona, i amb una engronçada d'espatlles em digué: i quins motius tenc per sentir-me'n orgullós d'esser llorencí?

Vaig fer un rapidíssim repàs mental a la vila i les seves realitzacions i... vaig callar. Ràpidament vam passar a un altre tema de conversa.

II/ Estepa joana

Aquests dies de tardor precedits de nuvolades i vent són realment meravellosos per redescobrir els colors de la natura.

Aprofitant l'avinentesa, pujarem a la muntanya de Ses Voltes, també dita *Es Telegrafo*.

La vista era impressionant. Es destriava des de Menorca a Cabrera i era un plaer espiritual sentir l'airet de tramuntana sobre la pell i poder observar aquells colors tan nets.

Com es lògic, vaig cercar si trobava aquella colònia d'estepa joana (*Hypericum balearicum*) que hi vaig descobrir anys enrera. I efectivament encara en queden alguns exemplars. A dir ver no feien gaire bona cara però ara, amb aquestes pluges, es referan

No tendria això més importància, si no fos que l'estepa joana és una planta endèmica de Mallorca, protegida i que, segons Masclans, normalment se sol trobar a partir dels vuit-cents metres.

III/ L'alga

És ben ver que les desgràcies mai no vénen soles.

Per si no en teniem ben abastament

amb el forat de la capa d'ozó que ja arriba a ésser tan gros com quaranta-sis vegades la superfície d'Espanya, amb el fort problema que representa la prevista falta d'aigua dolça en aquesta Illa,

amb els encerts del Sr. Solchaga;

amb els camps de golf i altres endemeses del Govern Balear;

amb la famosa crisi de la qual no se'n parla gaire però que en fa caure molts;

amb la temporada turística que, segons diuen, s'acurça més de cada any;

amb tot l'embolic de Maastricht;

amb el nostre clavagueram;

o amb els enfits de l'any del Centenari,

...

ara ens ha comparegut l'alga.

Una punyema d'alga que ens ha comparegut de l'altre cap de món, que es desenvolupa amb rapidesa i que no permet la vida de les altres espècies de flora i fauna mediterrània.

Vaja endemesa!

I ara, què?.

IV/ Persones

A vegades, quan fruïm d'una cercada soletat, quan ni les persones, ni els animals ni les màquines -ni la televisió- ens distreuen, quan el silenci i la pau de l'entorn ens traspassen la roba i la pell, llavors...

Viure és realment una aventura meravellosa.

La capacitat de pensar, de banda ésser característic de les persones, és quelcom màgic, meravellos.

Mitjançant el pensament podem imaginar, planificar, dissenyar, crear, suposar, conèixer, recordar, recrear allò que ja hem viscut o el que un altre ha fet,...

Un cos, és una mena de conjunt de màquines perfectíssimes, portentoses...

Si microanalitzam, qualsevol part d'aquest cos és capaç de sorprendre'ns.

Però potser aquests conglomerats de cèl·lules, de física i química que és el cervell, se'n du la maina.

Amb una perfecte retroalimentació, sempre se'n surt de manera impecable a l'hora de justificar els propis pensaments i les decisions i accions derivades d'aquests pensaments.

Simplement màgic.

Guillem Pont

L'AREA SOCIO EDUCATIVA CULTURAL DEL AJUNTAMENT "A PROP DE TOTS"

Aquest mes d'octubre s'ha publicat el llibret "A prop de tots" del curs 92/93 on es mostra la tasca que en el municipi realitzen els distints departaments que formen l'Àrea Socio educativa: SMOE, Serveis Socials, Centre d'adults, Serveis Esportius i les biblioteques municipals.

L'Àrea, creada per la Comissió de Govern ara fa dos anys, pretén donar resposta a les demandes socials, educatives i culturals de la comunitat.

Partim d'un plantejament d'equip multiprofessional que intenta incidir en la població llorencina per a millorar la seva qualitat de vida donant-li uns serveis dins el seu municipi.

Amb aquest objectiu va sorgir el pla FIAP, que és un pla estructurat en quatre grans programes. Formació, Informació, Atenció i Participació són els programes que nosaltres considerem prioritaris per avançar cap a un municipi cada vegada més desenvolupat. Pensam que si una persona rep una bona formació, té possibilitats d'informació, se sent atesa i aconseguim que participi dins la vida social de la seva comunitat, serà una persona que se sentirà satisfeta de viure en el seu poble.

El llibret l'ha realitzat l'equip tècnic que treballa dins l'àrea, però per a dur endavant el programa comptam amb el suport de tots els serveis de l'Ajuntament: secretaria, normalització lingüística, policia, urbanisme, manteniment i obres etc. A més de la col.laboració de les associacions de

parets, tercera edat, centres escolars i el suport econòmic d'altres administracions. Creim que la coordinació entre els diferents serveis municipals i entre aquests i les distintes associacions del municipi fan possible una major eficàcia dels programes.

Quant als continguts "A prop de Tots" inclou l'oferta formativa del Centre d'adults. Enguany hi ha programats més de trenta cursos, que van encaminats a rebre una formació professional, (recepció, anglès, animadors turístics, informàtica, auxiliar de clínica), a adquirir una titulació (graduat escolar, accés a la Universitat, etc), a més dels cursos d'oci i temps lliure, artesanía, etc.

El curs passat tinguérem 419 matrícules repartides en 32 cursets, esperem que aquest curs la nostra oferta sigui prou interessant per a tothom i puguem compartir moltes vetlades de l'hivern al vostre centre d'adults.

Dins el programa de formació també hem de ressaltar el curs "Parlem d'educació", que ja iniciarem l'any passat, se seguiran fent les tertúlies sobre temes educatius a Sant Llorenç, Son Carrió i Sa Coma. Quant a la formació esportiva per aquest curs el monitor d'esports, a més del bàquet i el voleibol, ha començat la preparació de cross, el tir de fona i l'atletisme per a tots aquells nins i nines que en horari extraescolar vulguin practicar-los.

En el programa d'informació podeu trobar-hi els dies i els horaris que els serveis socials, el servei d'informació juvenil i el servei d'informació a pares atendran les vostres demandes. El curs passat vàrem donar informació a 91 persones, són serveis en els quals augmenta la demanda a mesura que la població els coneix.

El programa d'atenció i prevenció pretén prevenir i atendre les possibles dificultats sorgides dins l'entorn escolar; oferim al professorat des de programes d'orientació professional, tècniques d'estudi i el servei de logopèdia, fins al diagnòstic i seguiment

de nins/es amb dificultats d'aprenentatge.

També dins el programa d'atenció hem d'assenyalar la importància del servei d'ajuda domiciliària en el qual una treballadora familiar atén les necessitats de persones majors o minusvàlides que no es poden valer per elles mateixes.

El programa de participació inclou les activitats de dinamització que s'ofereixen a les escoles i a la comunitat en general sobre el coneixement del terme, l'educació ambiental, l'educació vial i el programa facem festa. Ens agradaria remarcar que aquests darrers programes varen ésser iniciats per l'SMOE l'any 83, i ara la reforma educativa els introdueix en els currículums escolars, pel que ens hem avançat a les directrius del Ministeri d'Educació. Podem afirmar, doncs, que som capdavanters a l'hora d'estudiar el nostre entorn. Aquest curs hem introduït el tema del turisme en el municipi on a més del material que s'ha fet (guies i fitxes) els alumnes poden anar a visitar un hotel de la nostra costa.

El curs passat realitzàren aquests programes 598 al.lots.

Al darrer full del llibret hi ha també les activitats previstes per fer entorn a les biblioteques municipals, on es fomenta la lectura de petits i grans mitjançant: concursos, guies, préstec de llibres, així com l'horari d'atenció al públic. L'any passat passaren per les nostres biblioteques 5.605 persones, entre infants, joves i adults de Sant Llorenç i Son Carrió.

Finalment, el llibret "A prop de Tots" inclou un annex estadístic, on hi podeu trobar el nombre de participants per programes i serveis del curs passat. Com a conclusions volem sub

ratllar que :

* Les dades ens demostren que el pla FIAP té una bona acceptació per part de la població.

* El fet que sigui un pla recolzat per altres administracions com el Ministeri d'Educació, l'INEM, la Conselleria de Cultura, la Conselleria de Treball i el Consell Insular ha fet que suposi unes despeses mínimes al municipi. Això ens demostra que si hi ha una bona gestió tècnica a nivell municipal, el poble es beneficia d'uns serveis i uns programes d'un cost econòmic baix per l'Ajuntament.

Maria Bel Sancho i Orell
Cap de l'Àrea
Socio Educativa Cultural

Autonomia

El PSM presenta esmenes al projecte de llei de transferències de competències a les comunitats autònomes que accediran a l'autonomia per l'article 143.

Els nacionalistes demanen competències en Educació, Comerç Interior, Sanitat i Seguretat Social.

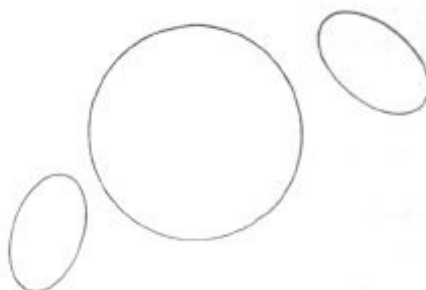
El PSM-Nacionalistes de Mallorca ha presentat un conjunt d'esmenes al projecte de Llei de Transferències de Competències, resultat del pacte entre el PP i el PSOE. Aquest pacte va ser qualificat en el seu moment pels nacionalistes com una veritable "burla a la població de les Illes Balears".

La Llei que es va aprovar significa no reconèixer el principi de singularitat de les Illes Balears, establint una uninformatzació a la baixa entre les C.A. més endarrerides. Restam en el fons del sac. Sense un reconeixement de la nostra insularitat, de la problemàtica de la nostra economia, de la nostra cultura i llengua, del nostre dret a decidir des d'aquí sobre el futur d'aquí.

Privant a les Illes Balears de les competències mínimes de l'autogovern es fa una veritable declaració del nostre país com a menor d'edat polític. Un cop més se'ns discrimina. Un cop més el PP i el PSOE coincideixen, i demostren que hi ha un veritable govern de coalició en matèria autònoma: Un govern centralista i uninformatzador. El PP i PSOE són una mateixa cosa.

Pel PSM correspon a la C.A. de les Illes Balears impulsar la iniciativa de reforma de l'Estatut, i correspon, per tant, tramitar la Llei aprovada pel Parlament de les Illes Balears el 1991, tan sols amb l'abstenció del PSOE, de Reforma de l'Estatut.

Els nacionalistes plantegen, a les seves esmenes l'assumpció de 4 competències més per a les Illes Balears: l'Educació (en tant que som l'única

C.A. amb llengua pròpia que no ha aconseguit encara les competències en ensenyament), es proposa que en el termini de tres mesos a partir de l'entrada en vigor de la llei, es constitueixi la Comissió Mixta de traspassos; **Comerç Interior**, ja que és imprescindible per a regular l'activitat en un sector fonamental; **Sanitat i Seguretat Social**, en la mesura en que és imprescindible un tractament específic d'aquestes àrees.

El PSM és conscient que aquests quatre aspectes són tan sols una part del conjunt competencial que se'ns pretén restar. Règim Local, Policia autònoma, Justícia, execució de la legislació penitenciària, planificació de l'economia, etc., resten també com a clares discriminacions, que s'hauran de plantejar com a necessàries per a un futur autogovern.

Oficina de Premsa

Joieria Femenias

l·listes de noces
objectes de regal

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

CIAL.

—INSTAL·LACIONS SANITÀRIES—

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

Presentació FIAP

Aquest mes d'octubre, l'àrea Socio-educativa cultural, ha presentat un llibret informatiu als mitjans d'informació (Flor de Card també hi va ser convidat).

Aquest llibret presenta el mateix estil del de l'any passat. Hom segueix organitzant un bon grapat de cursos, que segurament seran tan participatius com els altres anys.

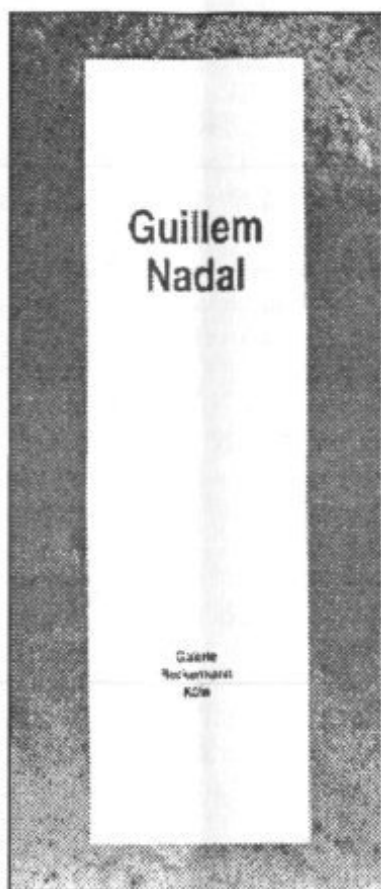
Aviat començaran les classes, molt diverses i divertides. Els cursos d'adults ja compten amb una tradició i amb el temps esdevindran un complement molt necessari per a la sempre constant i seguida formació.

Ses Verges

Dia 21 d'octubre a l'escola Mestre Guillem Galmés i per celebrar la festa de Ses Verges, l'APA i l'escola van organitzar una bunyolada. Pares, mares, mestres i alumnes varen fer bunyols: uns varen sortir amb forat i altres sense; però el cert va ésser que no en va quedar cap. Ben cert que els que en varen menjar s'ho passaren molt bé i a més a més els trobaren molt bons. Salut i fins l'any que ve.

Guillem Nadal. Galerie Reckermann Colònia

En el mes d'Octubre i a una galeria Alemanya en Guillem Nadal va inaugurar una exposició. Les notícies que en tenim és que fou tot un èxit. Nosaltres des d'aquí ens hem conformat amb pegar una ullada al catàleg, que per cert està immillorable. Amb les fotografies fetes per Na Margalida Morey ens hem pogut il·lustrar amb la pintura de Nadal. Encapçala aquest catàleg un pròleg titolat "El viatge a la sombra" i està signat per Vicente

Lorca.

No cal dir que desitjam a aquest pintor llorenç el que es mereix.

Inauguració bar Ca'n Pedro

En Pedro Santandreu, *Treufoc*, i la seva família, ha obert una cafeteria a la carretera de Son Servera.

Es va inaugurar dia vint, i hi assistí moltíssima de gent. Els desitjam que tinguin molts de clients i que el negoci tiri molt envant.

Publicació llibre

Aquest mes ha sortit publicat, dins una col·lecció de la Universitat, un llibre d'en Guillem Pont.

Aquest pedagog llorenç ja en duu un bon grapat de publicats, tant en el camp de la pedagogia com en el de la

recerca antropològica.

L'autor parla de l'experiència enriquidora que ha suposat Ses Sitges i n'extreu una sèrie de conclusions.

Enhorabona per la feina i que aviat en puguem veure un altre de seu.

Batec

Aquest mes el batec és una mica magre de notícies. Sant Llorenç tampoc no és cap urbs importantíssima en la qual els esdeveniments extraordinaris sovintegin. Però bé, encara així i tot feim qualche cosa. Aquest mes menjàvem una bona xocolatada, i això ha sortit. Hem de dir que ha estat imprescindible l'ajuda de na Catalina Maria i na Rosa. Moltes gràcies i fins el mes que ve.

Sol, i de dol

Bàsquet

El dia 25 va començar la lliga de bàsquet per a cadets, i a l'equip de Son Carrió li va tocar desplaçar-se al camp d'un dels favorits: el Patronat, a Ciutat.

Encara que la pallissa fos de campionat (91-33), els nostres jugadors no amollaren fins que l'àrbitre va pivotar l'acabament de l'encontre, i crec que en acabar la lliga hauran guanyat molts de partits, ja que els adversaris fa molts d'anys que juguen dins equips federats i els nostres enguany és la primera vegada.

Coratge!

Aparcaments

Dins el mes passat es col·locaren diverses senyals de trànsit per alguns carrers del poble, a fi que els cotxes aparquin quinze dies a cada banda.

Era una vella aspiració dels veïnats, que o havien de sofrir els cotxes davant la porta o aguantar els esquitxos dels qui passen en dies de brusca més aviat del que assenyala la prudència.

Ses Sitges

Una experiència en el camp dels equipaments per a l'educació ambiental

Josep Cortès

Si hi ha una persona en el poble predestinada a la iniciació de col·leccions literàries, no hi ha dubte que aquesta persona és en Guillem Pont. L'any 1972 ja va començar la revista Flor de Card; el 1983 publicà el primer volum de la col·lecció *Els nostres educadors*, de l'ICE, sobre el mestre serverí Jaume Fornaris; l'any següent sortí al carrer el número "0" de la col·lecció *Informacions*, de Ses Sitges; el 1987 Flor de Card li edità "Sant Llorenç, ahir", a la nova col·lecció *Es Pou Vell*; també com a eina de treball de Ses Sitges, el 1987 va crear la col·lecció *Ses Conxes*, que té a punt de treure el número 3; i aquest mes, per acabar, ha iniciat una nova col·lecció de la Universitat sobre l'*Educació ambiental*. A part d'això també fou l'impulsor del vocabulari *Brulla*, que edità el Govern Balear per als infants. I no podria assegurar amb certesa que no me n'he deixada cap dins el tinter.

El llibre que comentam, talment com ho indica el seu nom, conta l'experiència de Ses Sitges entre els anys que van de 1983 a 1988, quan encara era conegut com a "Centre d'Educació Ambiental", i no com ara, que ja es presenta com a "Granja-Escola".

A la introducció descriu la finca, els habitatges -tant per a les persones

com per als animals-, els motius que el dugueren a iniciar aquesta experiència, el mètode emprat i les eines per a dur-la a terme.

En el següent apartat parla dels fonaments teòrics, les propostes de feina i els diferents programes que desenvolupà: *Un dia a Ses Sitges*, per als alumnes del cicle mitjà d'EGB; la *Visita*, destinada a mostrar les instal·lacions als educadors; les *Jornades*, durant les quals es deixaven les instal·lacions a altres grups; i algunes propostes menys desenvolupades per als cicles inicial i superior.

A continuació hi ha una llarga relació de dades estadístiques sobre els resultats d'aquests anys: nombre d'alumnes -tant per sexe, tipus d'escola (pública/privada), procedència (Ciutat/pobles)-, subvencions, activitats desenvolupades, etc. Al final d'aquest apartat s'analitzen unes conclusions i una valoració de les dades.

Tot seguit es tracten els aspectes didàctics, el material, els problemes que més sovint han sorgit i un curiós anecdotari desglossat en diversos apartats: curiositats vàries, desconeixement de l'entorn, l'efecte de la visita i la desinformació dels nins. La part teòrica del llibre acaba en unes conclusions i una bibliografia.

A l'apartat dels annexos s'inclouen íntegrament el Projecte inicial del centre i el programa *Un dia a Ses Sitges*, publicats a la col·lecció *Informacions*, algunes *Guies d'observació* (els sembrats, foravila i la figuera), diverses fitxes dels *Tallers de transformacions* (el pa i crespells), una mostra de la col·lecció *Ses Conxes*, la que tracta de l'elaboració del pa, i algunes *Fitxes de control* de les activitats que s'hi duen a terme.

En definitiva, un llibre que pot ésser molt útil als educadors que es decideixin per l'educació ambiental.

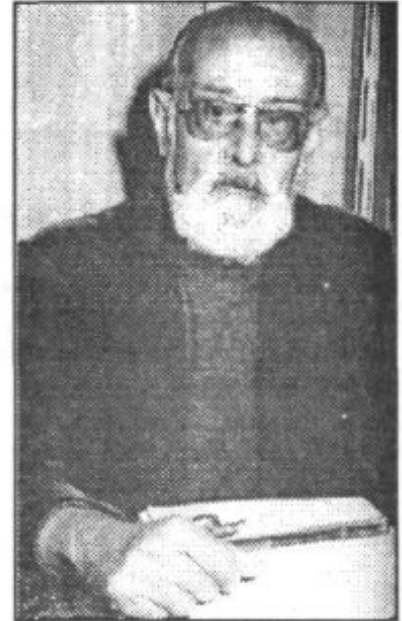
**Josep M. Llopart:
Urbanitat i cortesia**

"Un home que ha fet país: gràcies Llopart". Aquest és el lema que encapçala l'homenatge pròxim que es vol retre a Josep Maria Llopart. Nosaltres, des de la revista *Flor de Card*, que ens en forneix l'oportunitat, ens sumam a aquest ben merescut reconeixement.

Des d'aquestes pàgines caldria, però, parlar una mica de l'home i de la seva tasca, que el defineixen. Els adjectius que hom li atribueix -polifacètic, obert, intel·ligent, lúcid, gran poeta, etc...- són sempre una

gran home. Convendria reflectir damunt paper la seva persona, íntegra, capaç d'escriure les paraules més precises d'un poema, o d'obtenir les més abundants ovacions d'un públic que aclama el seu discurs.

Josep M. Llopart va néixer a Palma ara fa ja un grapat d'anys (1925). Va col·laborar amb F. de Borja Moll, a la seva editorial, d'ençà del temps del dictador Franco. Llopart és un home de lletres, abocat dins la poesia (subtil, feta randa amb delicadesa). Els seus llibres de poemes són molt coneguts: *Poemes de Mondragó, La terra d'Argensa, Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona, Urbanitat i cortesia, Mandràgola, Jerusalem, Spiritual*, etc... Potser els dos llibres que pel temps em lliguem més amb el poeta són *Jerusalem* i el seu darrer (del qual diu l'autor que significa el tancament del seu cicle poètic), *Spiritual*. En aquests dos darrers llibres, el poeta sent, en el primer, la mort propera, l'enyorança d'una infantesa que s'esmicola en el passat; en el segon, després de la mort, al poeta ja no li pertany ni un temps ni una ombra; s'ha confós, a l'instant final, la solitud, l'amor, la mort (Morsamor):

FI

Quan se't trencava
mirall del temps
quan et collien
parrac al vent,
l'esguard alçaves
per sempre més.

T'has fet un home
i ara ja ets
definitiva
forma d'acer.

Claror i silenci,
perfil i gest:
formigues passen
ran de carrer.

Josep M. Llopart, juntament amb els companys de la generació de 1950, situa la poesia mallorquina a un escaló nobilíssim de la poesia catalana del segle XX, fent honor, alhora, als grans mestres que Mallorca aporta a la nostra cultura (Costa i Llobera, J. Alcover, Rosselló-Pòrcel, etc...).

Tan magnífics com els seus versos són els seus parlaments. No fa gaire, es publica *Paisos Catalans? i altres reflexions*. Aquest llibret, de lectura agradable i distreta, permet de conèixer el grau de domini lingüístic que té l'escriptor, i, sobretot, l'anàlisi detinguda que realitza de la nostra na-

part només d'allò que ell és. Perquè, senzillament, en principi, ell és un

ció. La seva força de convenciment, d'explicació detallada i clara, l'emoció que s'hi traspua, surten de la pàgina, s'enlairen i ens travessen una mica l'ànima. A tots els qui llegireu aquestes línies en recoman sincerament la lectura.

Hem d'esmentar, també, sa feina com a crític literari, com a traductor magnífic, com a prologuista, com a articulista a diversos mitjans de comunicació, on demostra sempre una prosa acurada, detallada, magníficament enfilada. Seria llarguíssim relacionar totes les publicacions que han comptat amb la seva lletra. Fins aquí, però, discretament hem llegit la seva veu i, a poc a poc, l'hem conegut. No surt a la televisió i no és habitual dels diaris, però hem gaudit de les seves memòries, i d'articles diversos i de pertot arreu. De temes tan dispersos com l'illa de Cabrera, o d'un homenatge a Mossèn Salvador Galmés, llorenç il·lustre. Temes tan dispersos s'arreglen entorn d'un mateix sentiment que es resumeix en: Siau qui sou. Perquè a tot allò que ens fa saber qui i què som, Josep M. Llompart hi fa acte de presència.

Per tot això, per la seva dedicació, endemés, dins entitats culturals, i pel seu continu acte de fidelitat a la nostra nació, gràcies Josep M. Llompart, d'ací, des de **Flor de Card**. Hem mirat aquesta terra, i com que l'agre de la qual poca cosa més dóna, vos podem oferir ara aquestes paraules, perquè vós formau part de la gent que ens salva els mots.

Pere J. Santandreu Brunet
Octubre 1992

Tal dia com avui

ARA FA 70 ANYS

* Que es va fer la plaça de Jaume Santandreu, darrerament també coneguda per la plaça del *quesito*.

ARA FA 40 ANYS

* Que Apol·lònia Vicens ocupà la plaça de comare.

ARA FA 25 ANYS

* Que s'aprovà el Pla General de la Zona Costanera.

ARA VA 20 ANYS

* Que l'Escola Graduada de Sant Llorenç es convertí en Col·legi Nacional Mixte Comarcal.

ARA FA 15 ANYS

* Que l'escolà no estira les cordes de les campanes de l'església, ja que s'hi va instal·lar un motoret.

ARA FA 10 ANYS

* Que Miquel Vaquer va presentar l'agrupació local d'Aliança Popular.

* Que Bartomeu Pont va instaurar el Centre Democràtic i Social a Sant Llorenç.

* Que se celebraren les eleccions generals que donaren la majoria absoluta al PSOE en el govern de l'Estat. A Sant Llorenç va guanyar Aliança Popular.

ARA FA 5 ANYS

* Que l'Ajuntament va crear el Museu Arqueològic Municipal, seguint la iniciativa d'Alfred Francesc Fuster Arnau, qui en seria nomenat director.

* Que s'inaugurà la depuradora de Sa Coma.

* Que Francesc Sapiña dirigeix la banda de música de Sant Llorenç.

Josep Cortès

Anunci

CURS D'ANGLÈS I ALEMANY TURÍSTIC

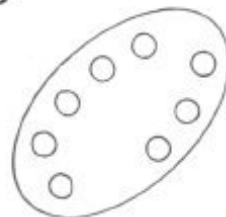
Durada dels cursos: 240 hores, de dilluns a divendres de 9 h. a 13'15 hores.

Lloc: Centre d'adults de Sant Llorenç.

Cursos dirigits a menors de 25 anys inscrits a les oficines de l'INEM i a majors de 25 anys amb més d'un any d'antiguitat a l'atur.

Inscripcions: Fins dia 28 d'octubre a les 13 h. a les oficines de l'INEM de Manacor.

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Amb. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	55 03 44

La Llei d'Espais Naturals, aprovada el mes de Gener de 1991, corre greu perill. Fa pocs dies, el grup parlamentari PP-UM ha presentat al Parlament Balear una proposició que, si s'aprova, representaria desvirtuar una de les lleis més progressistes de les emanades de la cambra autonòmica, i recolzada per un ampli consens social.

Un gran nombre d'entitats, organitzacions cíviques, partits, etc, ha decidit crear una coordinadora denominada **Plataforma en defensa de la Llei d'Espais Naturals**.

L'objectiu d'aquesta estructura no és altre que dur endavant una activa campanya en defensa de la Llei d'Espais Naturals, tractant d'impedir per tots els mitjans legals que se consumi la modificació a la baixa de la llei. Un dels punts culminants de la campanya serà l'organització d'una manifestació pels carrers de Palma en defensa de la llei d'Espais Naturals, que esperam sigui la més gran concentració humana de la nostra història.

Tenint en compte la importància i prestigi de la vostra entitat, i coneixedors de la vostra sensibilitat cap a la conservació del patrimoni natural, gosam fer-vos tres precis ben concrets:

1) Incorporar la vostra entitat a l'esmentada **Plataforma en defensa de la Llei d'Espais Naturals**.

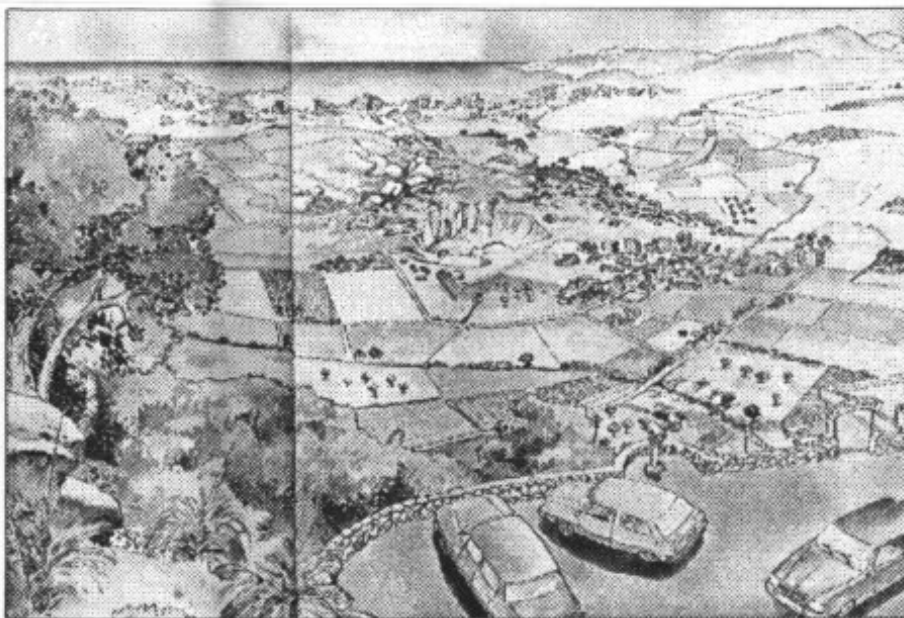
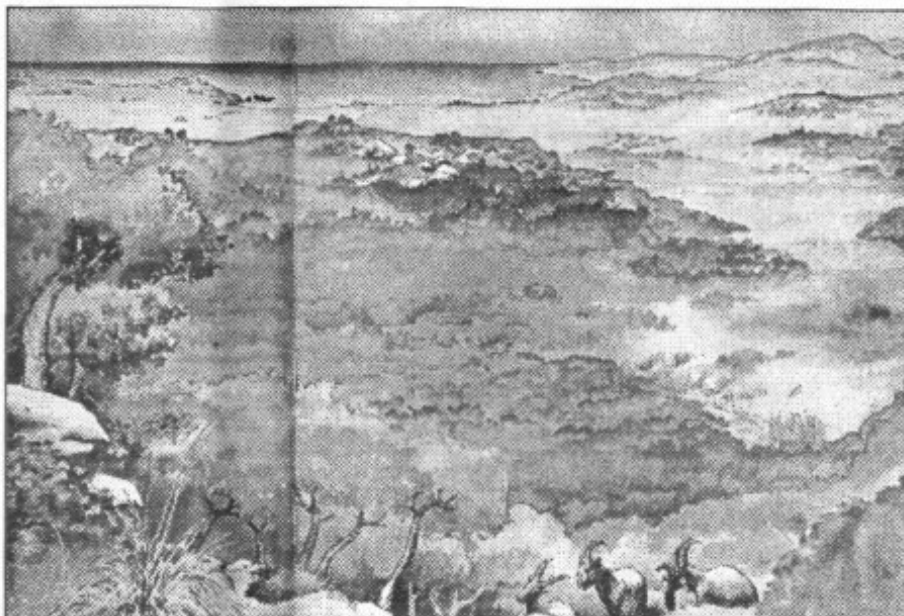
2) Adherir-vos de manera oficial al **Manifest** adjunt, i que ja ha signat un gran nombre d'entitats; i

3) Contribuir amb una aportació econòmica, de la quantia que vosaltres mateixos fixeu, a les despeses de la campanya (compte número 2237-42 de l'oficina 390 de "la Caixa").

Plataforma en defensa de la Llei d'Espais Naturals

Manifest

Els espais naturals de les Balears constitueixen el patrimoni col·lectiu

més important de les nostres illes, tant pels valors intrínsecs d'aquestes àrees, com per motius culturals, econòmics i de qualitat de vida. És responsabilitat indefugible de tots contribuir a la preservació d'aquests espais, possibilitant així la seva transmissió a les generacions futures.

Des de gener de 1991 comptam a les Balears amb una llei de protecció dels espais naturals, una de les aspiracions populars més sentides dels darrers anys.

Dissortadament ja s'ha presentat al Parlament Balear una proposició per rebaixar la protecció que atorga

aquesta llei. La seva aprovació suposaria una greu amenaça per a la conservació del nostre patrimoni natural, i constituiria un acte d'irresponsabilitat històrica.

Les associacions, sindicats, partits, entitats i institucions que signen aquest manifest demanen:

* Que no sigui acceptada aquesta proposició de modificació a la baixa de la Llei d'Espais Naturals.

* Que es prenguin mesures efectives per assegurar la conservació efectiva de les àrees incloses al catàleg.

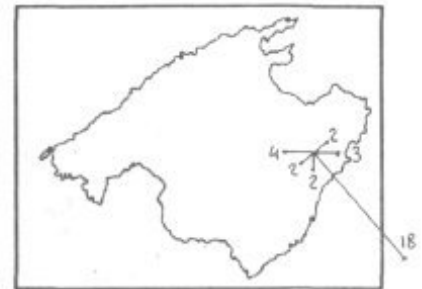
Resum comparatiu del mes de setembre

Pluja en el terme

	1991	1992
Temperatura màxima	32'5	30
Temperatura mínima	11	10
Temperatura mitja	23'5	22
Temp. màx. mitja	28'5	27'7
Temp. mín. mitja	18'2	16'4
Boires	2	-
Tempestes	9	1
Calamarsa	1	-
Pluja (l/m2)	81'3	0'6
Dies de cel serè	5	15
Dies de cel nuvolat	3	10
Dies de cel cobert	22	5
Gelades	-	-
Pols d'Àfrica	-	1
Velocitat del vent	39'6 SW	53W

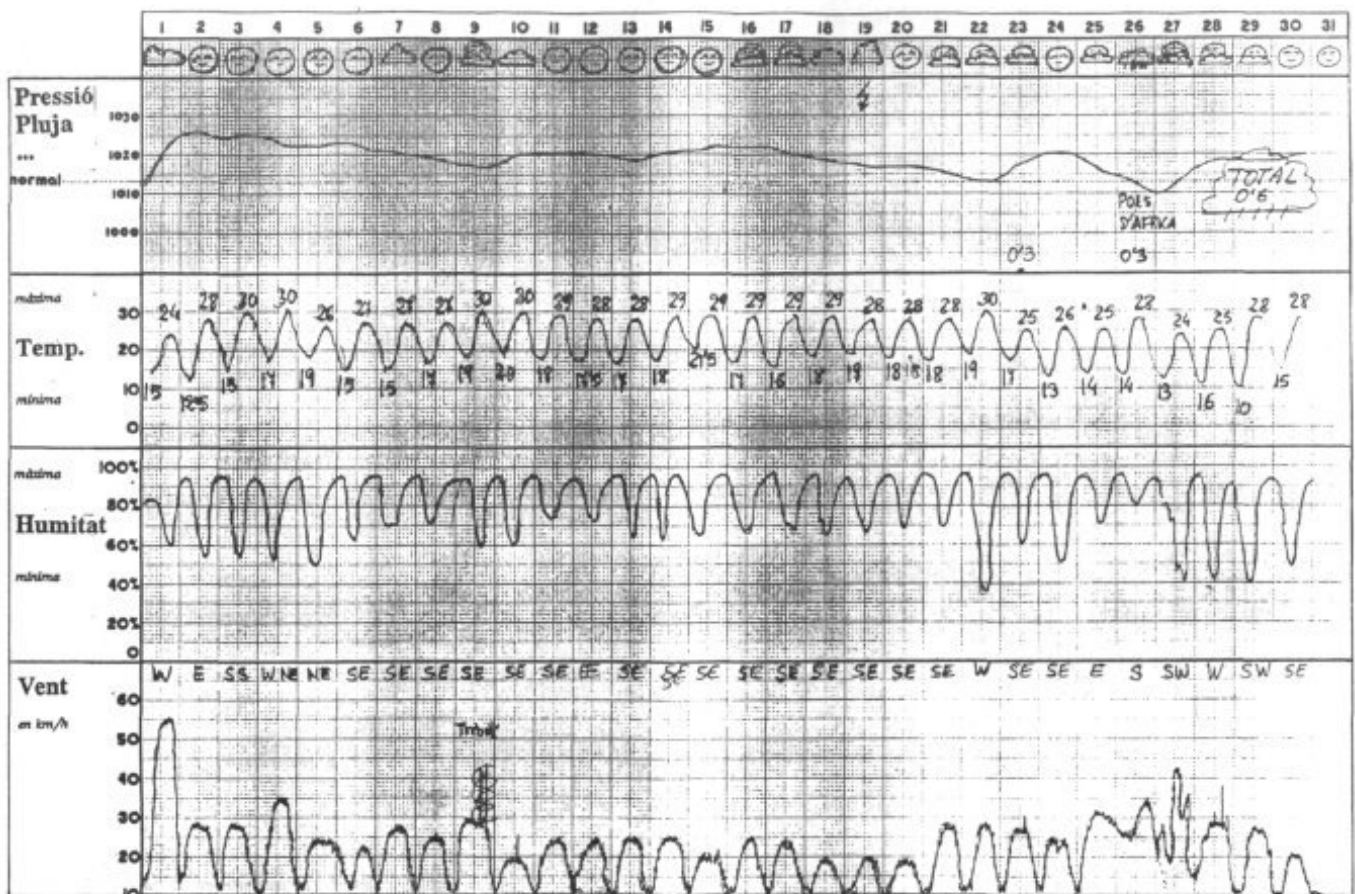
Ses Planes (Ca'n Toni)	0'6
Son Vives (Ca'n Pedro)	1'6
Son Roca	
Sa Fontpella	0'5
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	0'6

Des d'on ha bufat el vent

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Viatges
Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

A la Malibran

PETITA INTRODUCCIÓ

María Felicia García, dita Malibran (1808-1836), cantatriu italiana, debutà a l'*Opéra* el 12 de gener de 1828. Era morena i esculturalment bella, a parer de Lamartine, mentre que Pontmartin ens exalta *aquesta bella criatura que ens lliurava Shakespeare a través d'en Rosini*, car ella triomfava sobretot en el paper de Desdèmona. Morí a resultes d'una caiguda de cavall, és ver, però, molt fadigada, continuava pujant a l'escena i va ser la víctima de la seva ànima de gran artista.

El *Salze* és el títol de la famosa romança cantada per Desdèmona en l'esmentada òpera de Rossini, *Otello* (1816). Musset se'n serveix per crear el seu llarg poema del mateix nom. D'altra banda, el salze era l'arbre preferit del nostre poeta; basta veure la *Confession d'un enfant du siècle* o, més explícitament encara, la primera estrofa de *Lucia*, els versos de la qual foren gravats a la seva tomba del cementiri del Père-Lachaise:

Cars amics meus, en jo morir
Plantau un salze al cementiri.
M'agrada el seu fullam plorós,
La pal·lidesa me n'és dolça,
I donarà una ombra lleugera
a la terra on reposaré.

Medalló de David d'Angers, 1831, que representa el nostre poeta quan tenia vint anys.

Musset

A la Malibran Estances

I

Sens dubte és massa tard per parlar encara d'ella.
D'ençà que ja no hi és quinze jorns són passats,
I en aquest país nostre quinze jorns, ho sé jo,
Fan d'una mort recent una vella notícia.
D'algú d'una altra banda que el pesar s'anomena,
L'home, pertot arreu, aviat en té prou.

II

Oh Maria Felícia!, el pintor i el poeta
Deixen, en expirar, uns immortals hereus;
Jamai l'afrosa nit no els pren del tot sencers.
A falta d'acció, llur ànima inquieta
De la mort i del temps empenirà la conquesta,
I, ferits en la lluita, cauran talment guerrers.

III

Aquell damunt el bronze gravà el seu pensament;
En un ritme daurat l'altre el cadencià;
Tot d'una que l'escoltes, n'esdevens un amic.
A la tela, en morir, Rafael el deixà,
I, per a que el no-res no el toqui mai a ell,
N'hi ha prou amb un nin que dorm damunt sa mare.

IV

Com si fos d'una llàntia una flama fidel,
Al fons del Partenó el marbre inhabitat
Ens donarà de Fídies l'eterna recordança,
I la jove Afrodita, de Praxíteles filla,
Somriu encara, dreta en sa divinitat,
Als segles impotents vençuts per sa beutat.

V

Rebent d'època en època una vida novella,
Així se'n van a Déu les glòries d'altre temps,
Així el vastíssim eco de la veu de tot geni
Esdevé dels humans la veu universal...
I de tu, morta ahir, de tu, pobra Maria,
Al fons d'una capella ens restarà una creu!

VI

Un creu!, i l'oblit, la fosca i el silenci!
Escoltau!: és el vent, és l'immens oceà;
Hi ha un pescador que canta al costat del camí.
I de tanta beutat, d'esperança i de glòria,
De tants acords tan dolços d'un instrument diví,
Ni una feble alenada, ni un eco llunyedà!

VII

Un creu!, i el teu nom escrit en una làpida,
Que ni és tan sols el teu, sinó aquell d'un espòs:
Això és tot quant de tu deixes damunt la terra;
I aquells que et voldran veure a la casa darrera,
No trobant-hi aquest nom estimat de tothom,
No sabran, per pregar, a on posar els genolls.

VIII

Oh Nineta!, a on són, bella musa adorada,
Aquests accents d'amor, de terror i d'encfs plens,
Que el vespre s'envolaven del teu llavi inspirat,
Com un perfum lleuger de damunt l'arc florit?
On vibra mentrestant aquesta veu plorosa,
Aquesta arpa vivent aferrada al teu cor?

IX

¿No era encara ahir, esbojarrada nina,
Quan amb vena burleta vas animar Coril.la,
I que ens vas adreçar, juntament amb Rosina,
Refilets amorosos i ullades espanyoles?
Plors pels teus braços nus, quan cantaves el *Salze*,
¿No era encara ahir, esblaimada Desdèmona?

X

¿No era encara ahir que a la flor dels teus anys
Travessaves Europa, una lira a la mà;
Dins la mar, tot rient, a nedar t'hi tiraves,
Cantant la tarantel.la al cel napolità,
Cor d'àngel i lleó, lliure ocell passatger,
Nin polissó avui vespre, santa artista demà?

XI

¿No era encara ahir que beneïda i èbria
Tota sola estiraves un poble transportat,
I que França i Itàlia, i Londres i Madrid,
Duien fins als teus peus l'or tan cobdiciat,
L'or sagrat dues voltes que pagava el teu geni,
I que als teus peus sovint deixà ta caritat?

XII

Què feres per morir, oh pobra criatura,
Bella imatge de Déu, que daves pel camí
Al ric un poc de joia, al desventurat pa?
Ah!, qui colpeix així, dins la mare natura,
I quin cec segador, afamat de pastura,
Al damunt dels millors gosa portar la mà?

XIII

¿No en té a bastament l'àngel de les tenebres
Que en aquest segle a penes comptem amb un gran nom?
¿Que Géricault, Cuvier, Schiller, Byron i Goethe
Siguin colgats d'ahir baix de les lloses fúnebres,
I que haguéssim de veure tantes cèlebres morts
Dins l'abisme entreobert seguir Napoleó?

XIV

¿Ens caldrà perdre encara els qui més estimam,
I haver d'anar, plorant, a cloure'ls les parpelles,
Des que un raig d'esperança els ha brillat als ulls?
El cel, als qui elegeix, els enveja llavors?
¿O ens caldrà creure, ai las!, el que ens deien els pares,
Que quan un mor tan jove un és amat dels déus?

XV

Ah!, quants, de poc ençà, són partits plens de vida!
Baix dels xiprers antics quants de salzes novells!
La cendra de Robert a penes refredada,

Bellini cau i mor! -Una lenta agonia
S'enduu Carrel sagnant a l'eternal repòs.
El llindar d'aquest segle és empedrat de tombes.

XVI

Què ens restarà, a nosaltres, si l'ombra insaciabile,
Des que el cor ens batega, ve i ja tot ho amortalla?
Nosaltres que sentim ja el sòl tan variable,
I, damunt tantes restes, marxam cap al futur,
Si el vent, al davall nostre, talment grena l'arena,
De quin dol el Senyor vol idò que ens vestim?

XVII

Llàstima!, Marieta, tu ens restaves encara.
Quan, al damunt del solc, l'ocell canta a l'aurora,
El llaurador s'atura, i, amb el front tot suat,
Aspira en l'aire pur un buf de benaurança.
Talment ens consolava ta veu fresca i sonora,
I els teus cants cap al cel s'enduïen el dolor.

XVIII

Allò que ens cal plorar damunt la jove tomba,
No és tant com l'art diví ni els seus savis secrets:
Ja hi haurà qui estudiï aquest art que creaves;
És l'ànima, Nineta, i la grandesa càndida,
Aquesta veu del cor que sola al cor arriba,
Que ningú, rera teu, no ens tornarà jamai.

XIX

Ah!, tu encara viuries sense ànima indomable.
Fou aquí l'únic mal, i el feix inconegut
Baix del qual el bell cos vinclà's com una canya.
Sostengué molt de temps la lluita inexorable.
És el Totpoderós, és la Musa implacable
Que als seus braços de foc t'ha portat a la tomba.

XX

Per què no sufocaves eixes flames ardents
Que el teu pit palpitant no podia albergar!
Viuries, et veuries seguida i aplaudida
Per gent indiferent a aquest públic cansat,
Que prodiga avui dia el seu favor inconstant
A unes gents que, és clar, tampoc no han de morir.

XXI

Coneixies tan poc la ingratitude humana?
Quin somni vares fer de matar-te per ells?
¿Alguns ramells de flors et lliuraven tan vana,
Per venir a vessar-nos vers plors damunt l'escena,
Quan hi ha tants d'histrions i d'artistes famosos,
Coronats mil vegades, que dins els ulls no en tenen?

XXII

Per què no decantaves la testa per somriure,
Com fa la gent aquí fingint emoció?
Ai las!, tant t'estimaven que no ho haurien vist.
Quan cantaves el *Salze*, en lloc d'aquest deliri,
Per què no t'ocupava dur bé la teva lira?
La Pasta ho feia així: no la imitaves tu?

(Continua a la pàg. 20)

MOTS CREUATS

Horitzontals: 1.-Fer més nombrós. 2.-Mirada ràpida. Reunió d'un cert nombre de caps de bestiar que es crien i fan pasturar plegats. 3.-Primer dia de la lluna. Nom de consonant. 4.-Quasi tot un iman. Anotació al marge d'un escrit. 5.-Que tenen un preu elevat. Dues de ben diferents. Al rev. càntir d'un broc amb nansa. 6.-Símbol del iode. La primera. Nom de lletra. Cinquanta i cent romans. 7.-Capell lleuger de teixit de palma, d'ales amples. Espai a recórrer per anar d'un lloc a un altre. 8.-Al rev., afirmació. Corrent impetuós d'aigua, esp. el que es forma sobtosament per una forta ploguda. 9.-Dit del qui té aversió contra algú. Nom de lletra. 10.-Ocultat. Símbol del sofre. Renou que segueix al llamp. 11.-Part del cos humà que s'estén des del coll al ventre i conté el cor i els pulmons. Un. Al rev. Nota musical. Símbol del nitrogen. 12.-Indeterminada. Vocal.

Verticals: 1.-Circumscripció administrativa regida per un ajuntament. tneimA. 2.-Entre el turcs, doctor de la llei mahometana. Pèrdua de la facultat d'expressar o d'entendre símbols. 3.-Alabaran. Part d'un ormeig de pesca on van enganxats els suros. 4.-Mig timbal llarg i prim usat pels pobles orientals. Consonant. Nom de la primera lletra de l'alfabet. Nom de lletra, en aquest cas una consonant i al revés. Consonant. 5.-Representació mental d'una cosa real o imaginària.

Cent mil. Adjectiu possessiu. Símbol del iode. 6.-Inflamació del pàncreas. 7.-Cinquanta. Embarcació d'esport de quatre, vuit o sis remes. Mascle de l'oca. Consonant. 8.-Enfadat. Símbol del crom. Mig saient. 9.-Gos. Símbol de l'alumini. sessem sel netab se no iapsE. Dues de ben diferents. 10.-D'una manera amical. La primera. 11.-Fer ús de la raó per conèixer i jutjar. 12.-Al rev, lloc ocupat per un cos de tropes per a una operació militar. Consonant. Cadascuna de les elevacions produïdes en la superfície d'un líquid.

Solucions

Horitzontals: 1.-Multiplicar. 2.-Ullada. Ramat. 3.-Neomenia. Ics. 4.-Ima. Acotació. 5.-Cars. Rl. Laop. 6.-I. A. Ce. Lc. 7.-Panama. Cami. 8.-Is. Torrent. 9.-Enemic. Ena. 10.-Amagat. S. Tro. 11.-Pit. I. Al. N. 12.-Aorfstica. A.

Verticals: 1.-Municipi. Ap. 2.-Ulema. Asemia. 3.-Lloaran. Nató. 4.-Tam. S. A. Eg. R.5.-Idea. Cm. Ma. I. 6.-Pancreatitis. 7.-L. Iol. Oc. T. 8.-Irat. Cr. Sai. 9.-Ca. Al. Are. Lc. 10.-Amicalment. A. 11.-Raciocinar. 12.Tsop. T. Ona.

BROU DE LLETRES

A J B C D R A N R O J A
 J A E A Q A D A A B C J
 C F J J J P A I J R D U
 D E O U A T L A U A E S
 R S T P N L A N P M L T
 O R T A I T A I I T R I
 L A E T N A A O R B S C
 T Ç T S 5 D E M D Z T I
 S A S D L T E I E I X A
 S J U V M E S A R N A R
 T A J U S T A R E M T L
 S N A A A R S T E P S O
 A N C T I L O J N O J A
 C B D E F G D H J U I P

Dins aquest brou de lletres, si no teniu veça i vos esforçau un poc, hi trobareu deu paraules que comencen pel prefix "AJ".

Solució

Ajut, ajustar, ajusticiar, ajuntament, ajupir, ajaçar, ajonjolí, ajornar, ajupat, ajust.

Demografia

NAIXEMENTS

Dia 5 neix a Sa Coma na Maria Elena Sierra Megias, filla de n'Antonio i na Maria Dolores. Enhorabona!

Dia 29 i a Sant Llorenç, neixen en Maties i en Francesc Alzina Soler, fills d'en Bartomeu i na Margalida. Que tot els sigui enhorabona!

MATRIMONIS

En Joan Galmés Brunet i n'Heidi Greven es casaren a Sant Llorenç dia 24. Salut!

DEFUNCIONS

N'Onofre Soler Brunet, casat, morí a Sant Llorenç dia 20. Tenia 70 anys. Descansi en pau.

Maria Galmés

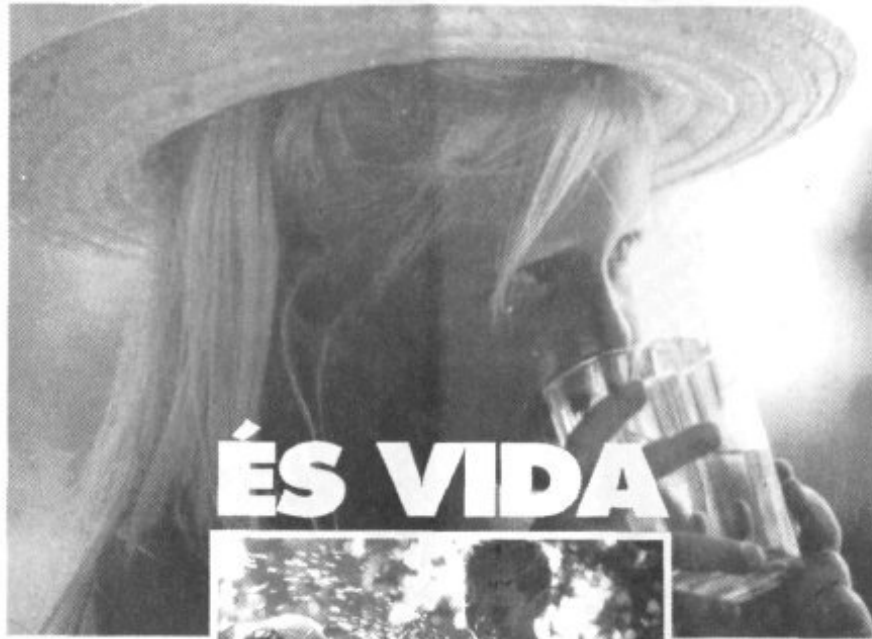
Ciclisme

A darreries del mes passat la corredora Margalida Fullana va guanyar la pujada a Montjuich, on competien 34 ciclistes entre les quals s'hi trobaven diverses integrants de l'equip nacional de pista.

Per la temporada que ve, la nostra ciclista està gestionant o bé la seva inclusió a l'equip nacional de fons o bé el fitxatge per un quip de Lleó.

Enhorabona i endavant amb els triomfs.

L'AIGUA NO TÉ PREU.

ÉS VIDA

L'aigua és vida.

Necessitam aigua de bona qualitat per viure i solucionar una qüestió crucial per al medi ambient, la salut, l'economia, el futur...

Temes que ens afecten a tots i de ben a prop.

I a més de ser-nos essencial, a les Balears és escassa. Des de sempre, però de cada vegada més a causa del progrés i el turisme, que per a nosaltres és gairebé el mateix.

Per això, el Govern Balear, en línia amb la sensibilitat ecològica de la nova Europa, ha posat en marxa el cànon de sanejament d'aigües per finançar entre tots una actuació ferma per aturar la contaminació de la

natura i iniciar la recuperació, l'estudi i un més gran aprofitament de tot el cicle natural de l'aigua. En definitiva, una millora de la nostra qualitat de vida.

La vida no pot esperar. Les nostres accions d'ara són garantia de futur.

Per resoldre les possibles dificultats a l'hora d'aplicar la Llei del cànon, adreçau-vos al

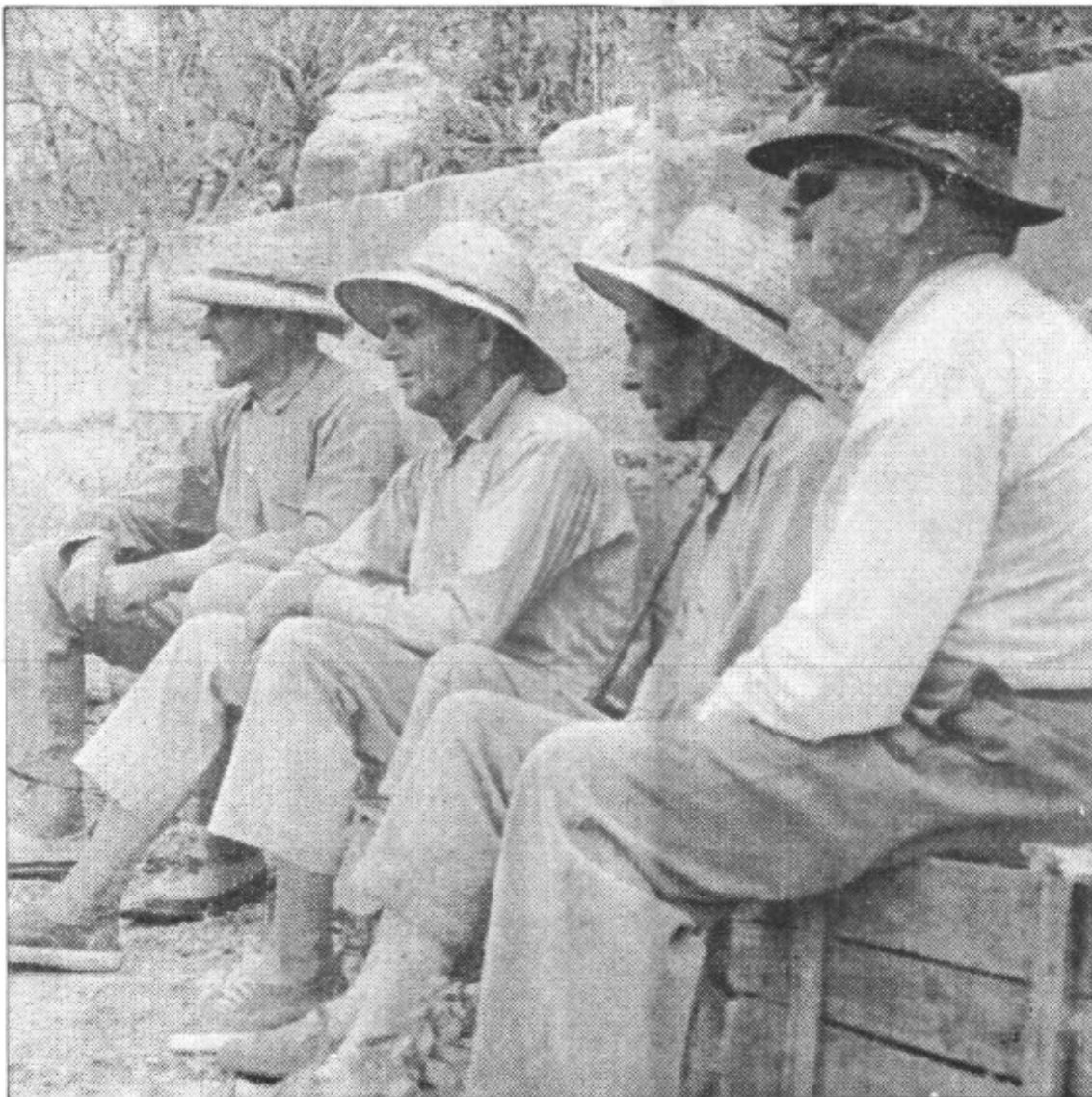
Servei del cànon de sanejament d'aigües
(c/ del Palau Reial, 19-B, Palma, tel. 71 84 49)
o als Serveis Territorials de Menorca
(av. de Menorca, 90, 2º, Maó, tel. 35 12 67)
i d'Eivissa - Formentera
(c/ d'Aragó, 104, Eivissa, tel. 39 02 85)

**EL CÀNON VAL
L'ESFORÇ**

GOVERN BALEAR

CONSELLERIA D'ECONOMIA I HISENDA. Direcció General d'Hisenda

1972

Encara no
es coneix
el terme
tercera edat.
Els vellets
de la vila
aprofiten
qualsevol redoc
a l'ull del sol
per
contar-se coses
i
passar el temps.

(Ve de la pàg. 17)

XXIII

¿No pensaves, idò, artista caparruda,
Que aquests crits insensats que et sortien del cor
De ta galta amagrida la blancor augmentaven?
No pensaves, idò, que en el teu pols ardent,
la teva mà es posava cada dia més trèmula,
I que era temptar Déu això d'amar el dolor?

XXIV

¿No senties, idò, que la bella joventça
Dels teus ulls fadigats s'escolava en rieres,
I del teu noble cor s'exhalava en sanglots?
Quan dels qui t'estimaven tu veies la tristesa,
No senties, idò, que una fatal gatera
Bressava, vida errant, els teus darrers brancams?

XXV

Sí, sí, ho devies sebre, que en sortir del teatre
un vespre amortallada caldria que et colgassis.
Quan qualcú et referia més freda que alabastre,

Quan el metge mirava de la vena blavissa
Vessar-se gota a gota una sang ennegrida,
Sabies quina mà t'havia ja tocat.

XXVI

Sí, sí, ho devies sebre, i que, en aquesta vida,
Res no és bo sinó amar, no és ver sinó sofrir.
Cada vespre en cantar et senties més pà.lida.
Coneixies el món, i la massa, i l'enveja,
I, dins el cos cansat concentrant el teu geni,
Tu esguardaves també la Malibrán morir.

XXVII

Mor doncs!, mors dolçament i aconpleixes la tasca.
Al que l'home aquí baix li donà el nom de geni
És la necessitat d'amar; la resta es va.
I, ja que tard o d'hora l'amor humà s'oblida,
És d'una ànima gran i d'un feliç destí,
Expirar com tu ho fas per un amor diví!

(Publicat el 15 d'octubre de 1836
dins la *Revue des Deux Mondes*)